

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת בשלח

סוף עידן הפסיביות

"וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעֲה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱ-לֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים כִּי קָרוֹב הוּא כִּי אָמַר אֱ-לֹהִים פֶּן יִנַּחֵם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלְחָמָה וְשָׁבוּ מִצְרַיִמָּה" (שמות יג, יז).

פסוק זה קשה ומעורר שאלות:

- "וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעֲה" – וכי פרעה שלח את העם? הלא ה' הוציאנו ממצרים?!
- "כִּי קָרוֹב הוּא" – מדוע קרבתה של ארץ פלישתים היא סיבה לא לעבור דרכה? אדרבה, ההליכה בדרך זו תקרב את הכניסה לארץ?!
- "פֶּן יִנַּחֵם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלְחָמָה" – וכי מה עניין מלחמה לכאן? כמו שהקב"ה הוציא אותנו ממצרים בנסיים גדולים כך יוכל להכניסנו לארץ באותות ובמופתים!

התשובות לכל השאלות גלומות בסופו של הפסוק. אין ערך לאדם אם אין הוא עושה דבר בעצמו וה' פועל במקומו. מה שקרה ביציאת מצרים הוא טרגדיה גדולה שמודגשת בתחילת הפסוק – "וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרַעֲה אֶת הָעָם". העם יצא בעל כורחו! על אף הקשיים במצרים לא היה העם מסוגל לנקוט יזמה, לקחת את עתידו בידיו ולמרוד. השינוי בא דרך משה רבנו שליח ה' שהיכה את המצרים עד שאלו התחננו שבני ישראל יצאו מתוכם.

בשל כך נדרשה הכנה של ארבעים שנה עד שעם ישראל יוכל להיכנס לארץ.

גם בגאולה שאנו זוכים לחיות בה בדורנו אנו עדים לתהליך דומה. ניצני החזרה לארץ ישראל נבטו מכורח האנטישמיות שהביאה את עמנו להבנה שגורלו בידו, ושאינן לצפות שהא-ל יעשה את העבודה במקומנו. על האדם לפעול ולהילחם – ורק אז יזכה לסיוע מלמעלה.

וזו כוונת הפסוקים בהמשך פרשתנו: "כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסִּיפוּ לְרֹאֲתָם עוֹד עַד עוֹלָם. ה' יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְחַרְשׁוּ" (שם יד, יג-יד). תם עידן הפסיביות. גאולה פסיבית מצדכם לא תישנה – מעתה והלאה עליכם להיות שותפים בגאולתכם!

שאל דוד בוצ'קו